

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izbija vsak četrtik in velja s poštno vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 8 K, pol leta 4 K in za četrt leta 2 K. — Naročnina za Nemčijo 3 K, za druge evropske države 8 K. — Kdor hodi sam po njega, plača na leto samo 7 K. — Naročnina se pošilja na: Upravištvu „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopolnjuje do odgovorov. — Ujeje redovno izdajanje „Slovenskega Gospodarja“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 16 vin. — Uredništvo: Koroska cesta šte. 5. — Rokopis se ne vračajo. — Upravištvu: Koroska cesta šte. 5, sprejemni naročnino, inserate in reklamacije. — Na inserate se plačuje od enostopne pettivrste za enkrat 48 vin., ali kar je isto, 1 kvadratni centimeter prostora stane 36 vin. Za večkratne oglase primeran popust. V oddelku „Listi namenjeni“ stane beseda 10 vin. — Inserati se sprejemajo do torka popoldne. — Nezaprite reklamacije so poštno proste.

Vedno bližje Jugoslaviji.

Dogodki zadnjih dni kažejo, da bomo kmalu svobodno zadihali v samostojni Jugoslaviji. Nemci, Madžari in vlada so vendar uvideli, da nam morajo dovoliti svobodo in samostojnost. Sedaj se samo iščejo potu, kako bi zadovoljili Jugoslovane. A vsi soglašajo v tem, da je treba Slovence ločiti od ostalih jugoslovanskih plemen. V celem razločujemo tri velike načrte rešitve jugoslovanskega vprašanja: 1. ustanovitev velike Jugoslavije, v kateri bi bili združeni Slovenci, Hrvati in Srbi; 2. ustanovitev Velike Hrvatske in 3. priklopitev Bosne in Hercegovine Ogrski. Ogromna večina jugoslovanskega naroda je vneto za prvi načrt, za drugega se vneša samo peščica Hrvatov (takozvani frankoveci) in za tretji načrt se je na celim jugu izjavil samo bosanski, od Madžarov odvisni mohamedanec Arnautovič. Smelo lanko trdimo, da je danes 90% vsega jugoslovanskega naroda za združenje vseh Slovencev, Hrvatov in Srbov v veliko svobodno Jugoslavijo.

Že zadnjič smo poročali, da je vlada poslala grofa Tiso na romanje po jugoslovanskih pokrajinah. Poslali so ga, da bi pridobil Hrvate in Srbe v Banovini, v Dalmaciji in Bosni ter Ercegovini za načrt, izločiti Slovence od ustanovitve samostojne Jugoslavije in jih prodati Nemcem kot hrbtnice, po kateri bi gradili vsenemški most po slovenskih tleh do Trsta. A oholi Madžar je naletel posebno v Bosni tako slabo, da mu bo obisk Bosancev ostal za vedno v svežem spominu. Našemisleči Hrvati, Srbi in mohamedanci so namreč, ko so bili povabljeni dne 20. m. m. k Tisi, istemu izročili posebno spomenico, v kateri so jasno izrazili svojo zahtevo: Mi hočemo samostojno in prosto Jugoslavijo, v kateri bodo tudi vse slovenske pokrajine, kajti bratov Slovencev ne prodamo za nobeno ceno. Jugoslavije brez Slovencev sploti ne maramo. Tisa je postal predrzen in oholi — tolkel je ob mizo in grozil. Ko je videl, da ne more ne s hudim in ne z dobrim omehčati sre bosanskih Hrvatov, Srbov in mohamedancev, je udaril s pestjo ob mizo in zagrozil po nemško (Tisa namreč ni zmogen nobenega jugoslovanskega jezika): „Wir können vielleicht zu Grunde gehen, aber bevor wir zu Grunde gehen, haben wir die Macht, alle diejenigen, die solche Ziele verfolgen, zu zermalmen!“ („Mogli bi se morda pogubiti, toda preden poginemo, imamo moč, da stremo vse one, ki zasledujejo take cilje!“) Srepro zroč odposlanec in udarjajoč s pestjo po spomenici, je kričal: „In to bedasto značilo...“ Toda odposlanec naših bosanskih bratov niso marali poslušati Tisovo psovanje in biti priča besnosti madžarskega grofa, temveč so mu obrnili hrbet ter odšli iz sobe. Tisa je še kričal za njimi, a naši se niso zmenili za njegovo jezo.

LISTEK.

Vojaški novinec.

Belgijska povest.

pisal Henrik Konsjans; preložil za „Slov. Gospodarja“ M. B.

(Dalje.)

Samo tihi pihljaji puštinje so zibali hrastovo listje ter s sencami listov igrali na dekletovem belem čelu; čebela je letala krog nje ter ji brnela na uho; pod nočim je plaval skrijavec s svojo pesmijo; od puštinje se je odmevalo neprestano cvrčanje žuželk, in vendar je bilo vse tiho in molčeče. Nič ni vzbudilo deklice iz smrti podobnega spanja.

Solnce je polagoma nadaljevalo svojo pot, dokler ni eden njegovih vročih žarkov prodrl listje in posvetil deklici v obraz.

Nesrečnica je počasi odprla oči, kri se ji je znova začela pretakati po žilah. Dvignila je glavo kot človek, ki se vzbudi ter zmešana zrla naokrog, kot bi ne vedela, kaj je ž njo.

Pismo, ki ji je še odprto ležalo pri nogah, je je spomnilo strašne nesreče. Zganila je papir, ga vtaknila v nedrje, nagnila glavo in se vtopila v globoko premišljevanje.

Čez nekaj časa se je zopet vzravnala, voziček nitro zapeljala na njivo, kjer je deteljo na pol izruvala, na pol požela. V kratkem času je bil voziček poln. V isti naglici se je vrnila domov, položila kravi klajo, stopila v hišo in rekla staršem:

Tako žalostno je končalo Tisovo romanje. Veselja mora kipeči srce vsakega Slovenca, ko sliši, da nas naši bratje nočejo zapustiti in še raje nekoliko časa prenašajo trpljenje v madžarskem in nemškem jarmu, nego da bi zatajili in prodali brate Slovence. Močni jugoslovanski plemeni — Hrvati in Srbi — se postavljata na stališče narodnega edinstva Slovencev, Hrvatov in Srbov. Slovenci, Slovenke! Glavopokonec, mi nismo več sami! Vsi narodi na svetu razun Nemcev in Madžarov priznavajo in celo zahtevajo, da se mora dati nam Jugoslovanom lastna državnost. Celotitalijani so se izjavili, da nimajo nič proti ustanovitvi Jugoslavije.

Da ne bo kdo v dvomu glede ustanovitve Jugoslavije, mu povemo, da so v teku že podrobne priprave. Določa se že meja novi državi, izvršene so tudi vse druge podrobnosti za našo samostojnost. — Nemci so o tem poučeni, že vežejo svoje cule in bežijo na sever. Na Kranjskem in Slovenskem Stajerskem prodajajo posestva, hiše, tovarne in veleobrtni. V Ljubljani skoro ne bo nobene nemške hiše več. V Mariboru je n. pr. od dne 1. januarja do danes prešlo 65 hiš iz nemške v slovensko posest. Švabi na meji že bojazljivo vprašujejo: „Ali bomo smeli še ostati?“

Na Dunaju sedaj tuhtajo, kaj bi napravili z nami. Posvetujejo se noč in dan, vlada mešetari na desni in levi. Nemci pa jadicujejo po časnikih in po shodih o „težkih časih“, ki se bližajo nemškemu narodu, o „usodnih urah“, ki bijejo za Nemce itd. Godijo se velike reči. Nemška armada se umika, Bolgarija je uskočila iz zveze z Nemčijo.

vsnemci uvidevajo, da se je njih načrt, nadaljevati vojno do popolne zmage nemškega meča, popolnoma izjalovil. Pred meseci so še vsenemci glasno kričali, da nočejo sporazumnega miru, odklanjali so pošten mir, hoteli so, naj se vojna nadaljuje na korist nemštva, danes postajajo ponižni, minila jih je prešernost. In groza jih spreletava pri misli, da nas Slovane ne bodo mogli zdrobiti in tudi ne bodo mogli preprečiti ustanovitve samostojne naše države Jugoslavije.

Tako stojimo. Nam velja sedaj le eno: Predno dobimo Jugoslavijo, bomo doživeli še viharne in težavne dneve. Bojimo pripravljani. Skrbimo za red in mir, glejmo, da bodo imeli naši ljudje dovolj živil tudi v težkih časih. Bodimo vsak na svojem mestu.

Dvignite glave, ker bliža se naše odrešenje!

Bolgarija prosi za premirje in mir.

Na zadnjem vojnem svetu v Versaillesu na Francoskem je četverosporazum sklenil, da prične velikopotezno ofenzivo na macedonskem bojišču. Ofenziva se je pričela dne 15. septembra, kajti istega dne so številne srbsko-francoske divizije začele napadati bolgarske postojanke vzhodno od Bitolja med rekama Crno in Vardar, nekako ob srbsko-grški meji.

Kljub ogromnim oviram na tem goratem ozemlju, kjer so Bolgari branili vsako ped zemlje, se je srbsko-francoskim četam posrečilo streti bolgarski odpor in prebiti bolgarsko fronto. Bolgarske čete so se spustile v divji beg, za njimi so pa drvele francosko-srbske divizije. Bolgari so se morali naglo umakniti na levi breg reke Vardar in ogromne množine topov in drugih vojaških potrebščin je padlo v roke srbsko-angleško-francoskim četam. Desno krilo bolgarske armade je bilo odrezano od središča in poraz bolgarske armade je bil popoln.

Srbsko-francosko-angleške čete so zasedle razna mesta kakor Prilep, Polosko, Negotin, Velesovo, Demirkapu, Štip, Hudovo, so prekoračile visoko Belasičko-Planino, udrle v Staro Bolgarijo, v dolino reke Strumice ter zasedle mesto Strumico. Vsi dogodki so se odigrali v dobi od 17. do 24. septembra, tako, da je bila bolgarska vlada prisiljena, da je dne 25. septembra pooblastila bolgarskega vrhovnega armadnega poveljnika, da naj prosi vrhovnega armadnega poveljnika četverosporazumovih čet v Solunu, generala Espereya za premirje in mir.

Vrhovni poveljnik četverosporazumovih armad je sporočil bolgarski vladi, da četverosporazum pod nobenim pogojem ne dovoli Bolgariji premirja in tudi ne sklene nobenega začasnega miru poprej, predno da bolgarska vlada ne sprejme sledeče pogoje: 1. Bolgarija mora pretrgati vse zveze z Nemčijo, Turčijo in Avstrijo 2. Zahteva jamstva, da Nemčija ne pošlje nobenih čet Bolgariji na pomoč. 3. Bolgarija mora demobilizirati svojo armado, ali pa mora dovoliti uporabo bolgarske armade na kakem drugem bojišču proti dosedajnim bolgarskim zaveznikom. 4. Bolgarija mora nemudoma izprazniti vsa ozemlja, katera je zasedla v tej svetovni vojni.

Poraz bolgarske armade je v vojaškem in tudi v političnem oziru prištevati med najvažnejše dogodke v tej svetovni borbi.

„Jutri navsezgodaj pojdem k Janezu!“
„Otrok nesrečni!“ je vzkliknila mati. „Saj je na drugem koncu dežele. Kaj ti je šinilo v glavo? V enem letu ne prideš tja!“

„K Janezu pojdem, vam pravim“, odvrne vrla deklica odločno. „Najdem ga, če je tudi sto ur daleč od tukaj. Naš občinski pisar mi bo že povedal, katero pot naj grem.“

Janezova mati s povzdignjenimi rokami in prosečim obrazom stopi pred deklico in vzdihne:

„Katica, to boš storila za mojega otroka? Se na smrtni postelji te bom blagoslavljal.“

„Da, to bom storila!“ vzklikne Katica. „Sam kralj me ne zadrži; videla bom Janeza in ga tolažila ali pa sama poginem.“

„Tisočkrat se ti zahvaljujem, Katica!“ je zaklicala Janezova mati ter objela deklico.

IV.

Sedem je ura zjutraj in vročina vendar že huda, kajti solnce žge s temnomodrega neba.

Glejte, tam po veliki cesti, ne daleč od lepe reke Moze, pogumno koraka kmetsko dekle. Njena obleka kaže, da je tuja tukaj. Takih nabranih avb s čipkami in takih slamičkov ne nosijo limburške ženske. Čevlje nosi v roki in hodi bosa. Pot ji lije s čela. Dasiravno je trudna, da bi kar padla, vendar z nepopisnim veseljem pogleda upira v daljne zvonike. Tam leži mesto Venloj, cilj njenega dolgega potovanja.

Uboga Katica, že štiri dni je hodila, popraščevala in se mučila. Privoščila si je le malo počitka in pilo hrano: a pomagal ji je Bog in kreпка narava. Našla je kraj, kjer nesrečni prijatelj, daleč od svoj-

cev, trpi in koprni. Pozabila je vse gorje; srce ji vriska od veselja in utripa od nepotrepljivosti. Ko bi imela peroti, bi zdajci zletela k onim stolpom, katerim solnce odseva s strehe kot z ogleдалa.

Čedalje hitreje je korakalo dekle, dokler ni videlo pred sabo utrdbe mesta Venloj. Zdaj je naglo obula čevlje, se nekoliko očistila prahu, si pogladila obleko ter šla pogumno v trdnjavo.

Ko je bila storila nekaj korakov med vnanjimi nasipi, je ugledala vojaka s puško v roki, ki je hodil gorindol pred hišico. Že oddaleč se prijazno nasmehne straži, ta pa jo pogleda s topo malomarnostjo. Kljub temu se mu pogumno približa ter ga vpraša s prijetnim smehljajem:

„Prijatelj, ali mi morete povedati, kje dobim Janeza Brems?“

Stražnik je bil Valonec iz okolice Litiha. „Ne razumem“, je zamrmral vojak ter se okrenil, da pokliče korporala.

Ta pride iz stražnice ter se prijazno bliža deklici, ki vpraša uljudno:

„Gospod lajtnant, ali bi mi mogli povedati, kje je Janez Brems?“

Korporal je napravil nevšečen obraz, kot človek, ki ga je varalo pričakovanje: vendar se je obrnil k straži in zaklical:

„He, Fleming, pojdi sem! Boš kaj zaslužil!“

Mlad vojak skoči s prične ter pride ven, menjuje si zaspane oči; ko ugleda dekle, mu postane odraz prijaznejši.

Dalje prihodnjik.

Bolgarski poraz je pa tudi za Nemčijo in Avstrijo najhujši udarec, kateri ju je zadel v tej svetovni vojni, kajti obe izgubite trdno in zanesljivo oporo, Bolgarija in Turčija sta za Nemčijo in Avstrijo izgubljeni. Bolgarija je prisiljena nemudoma izprazniti zasedene dele Srbije, približno tri petine cele Srbije, in tudi nemške in avstrijske čete, ki se nahajajo v Albaniji, v Črnigori in v Srbiji, so prišle v položaj, ki nikakor ni rožnat.

Kot vzrok bolgarskega poraza se navaja različno. Pred vsem dejstvo, da se je Bolgarija že do grla naveličala vojne, kajti njeni sinovi se že vojskujejo celih sedem let. Nadalje se navaja veliko pomankanje živil v Bolgariji ter dejstvo, da je dežela za Turčijo najbolj zadolžena balkanska država.

Umevno je torej, da je Nemčija delala na vse pretege in storila vse korake, da prepreči uskok Bolgarije iz njene zveze. S svetovno velevažnimi dogodki na Balkanu pa smo za velik korak bližje — miru.

Premirje podpisano.

Dne 29. septembra zvečer je bilo v Solunu sklenjeno premirje med Bolgarijo in med vrhovnim poveljnikom četverospozumovih čet v Solunu. Bolgarija je odposlala v Solun tri pooblaščenca, ki bi naj sklenili premirje in sicer finančnega ministra L'anceva, generala Lukova in bivšega ministra Radeva. Bolgarski odposlanci so sprejeli vse pogoje za premirje, katere jim je stavil vrhovni poveljnik četverospozumovih čet v Solunu. Sovražnosti so bile ustavljene in vrhovni poveljnik četverospozumovih čet v Solunu je dobil nalogo, da Bolgarija nemudoma zadosti pogojem, pod katerimi ji je bilo premirje dovoljeno.

Četverospozumove čete prodirajo od dveh strani vedno globlje v Bolgarijo. Na ponedeljek, dne 30. sept., je bila sklicana bolgarska zbornica, da se posvetuje in sklepa o novem vojaškem in političnem položaju v Bolgariji. Nemčija in Avstrija sta pa poslali v Sofijo številne čete Bolgarom na pomoč, toda ta pomoč je prišla že prepozno. Po poročilih iz Sofije so baje nemške čete zasedle vse važnejše železniške proge in železniška križišča v Bolgariji, da se vzdrži zveza med Nemčijo in Avstrijo ter med Turčijo, da bi Turčija, ki baje ne mara slediti vzgledu Bolgarije in skleniti premirja s četverospozumom, ne bila odrezana od Avstrije in Nemčije. Novejše poročilo iz Sofije pravi, da se je bojevanje proti Bolgarom ustavilo.

Clary o prehrani

Pred nedolгим časom je moral poslati vsak gostilničar potom žandarmerije četrt litra vina na ogled v Gradec. In s tem se je iz cele Stajerske nabralo na namestnji mnogo in mnogo četrtnih vina. Nekaj več ga je bilo prav gotovo, kot ga pridela en sam vinogradnik (recimo samo dva). Ko so pa rešili vprašanje o ravnalnih cenah vina in se je to razglasilo po časnikih, bi sodil človek, da bodo vino zopet vrnil. Če bi Linhart še živel, bi morebiti tako zapisal, kot takrat o galici, ki je bila neprimerno draga: „Ker je jasno, da se ne spleča plačevati nazaj istih ubornih 50 v (pri 100 kg je to 50 K; se torej res ne spleča!) bodo gg. odjemalci gotovo toliko prijazni in bodo pustili denar zastopu, ki bo borno svotico (menda 3—5000 K) porabil za popravo itak slabih cest v domačem okraju. (Linhart je pozabil navesti, da se bo morebiti to še le čez 5 ali 10 let zgodilo.) Tako so tudi g. Clary dobili lepo svotico „firkelcev“ rujnega vinca in, kar je najprijetnejše našemu ušesu, lepo zastonj. Ker Linharta ni več, bi mogoče „Marburgerca“ bila tako prijazna, da bi izrazila mnenje o načinu Claryjevemu, kako se prekrbeti z vinom zastonj. Prihodnjč bi pa Clary zahteval od trgovcev, da pošljejo četrtn metra blaga na poskušnjo cen, da se bo prepričal, da je meter blaga, ki je stal v mirnem času 40 vin., sedaj res vreden 120 K. Z doposlanimi vzorci bo potem lahko zastonj obtelek Gradčane. Pozneje bo še zahteval od kmetov, naj pošljejo četrtn kg žita in drugih živil na poskušnjo, da se bo prepričal, če od države določena cena za žito ni previsoka. In da bo vprašanje prehrane mesta Gradec (pravilno: Claryjevega občja!) rešeno, naj še zahteva četrtnke krav (volov že žalibog ni več!), svinj in enake in neenake živine na poskušnjo. Skoda, da je Jugoslavija tako blizu, kajti sicer bi se zvedeli od Claryja, kako bi se zastonj — prehranila cela Stajerska ali celo vsa Avstrija. Nič ne de, bomo vse eno počakali.

Vrnite posojila, plačajte dolgove!

Mnogi so bili pred vojsko prisiljeni izposoditi si denar pri kaki hranilnici ali posojilnici, da so mogli gospodariti. Med vojsko so potem dobili nekateri za rekvirirano živino, za poljske pridelke in za

druge reči večkrat velike svote denarja. Pametni gospodarji so imeli nato prvo skrb, da plačajo dolgove, ki so jih poprej tlačili. Sli so takoj in vrnili vsa posojila pri denarnih zavodih ter se tako iznebili sitnih bremen. Ti vsaj lahko mirno rečejo, da so posestva in domovi zdaj res njihovi.

Mnogo pa je posestnikov, ki so denar, katerega so dobili med vojsko, ali shranili doma ali pa naložili v posojilnicah; dolgovi pa niso hoteli plačati in jih še zdaj imajo. Ti posestniki ravnaajo nespametno. Kaj nedejo s papirnati denarjem napraviti? Kot dobri prijatelji slovenskega ljudstva resno svetujemo vsem takim Slovencem in jih v njihovo korist nujno prosimo, da tako vzamejo papirnati denar, ki ga morebiti imajo doma ali pa so ga naložili v posojilnicah, ter poplačajo z njim svoje dolgove. Po vojski pridejo resni časi, v katerih se bo vsak smel srečnega šteti, ako bo njegovo posestvo brez dolga.

Pa še na nekaj ne smemo pozabiti. Na slovenskih posestvih je še vknjiženega veliko nemškega denarja. Mnogi posestniki imajo denar od nemških denarnih zavodov izposojen. Kaj naj napravijo s temi posojili? Mi kratko rečemo: Ako si kaj dolžan nemškemu denarnemu zavodu, plačaj takoj prejško je mogoče. Ako nimaš denarja na razpolago, pa si izposodi pri slovenskem denarnem zavodu ali pa naprosi slovensko posojilnico, da prevzame tvoj dolg pri nemškem denarnem zavodu. To ti bo le v korist in blagovol nas se boš enkrat, ako boš zdaj poslušal naš dober svet! Do zadnje slovenske kočne naj se razširi naš klic: Proč z dolgovi! Vrnite vsa posojila, posebno nemškim denarnim zavodom, da bo slovenska zemlja prosta vseh bremen, kadar bo združena v lastni, prosti, jugoslovanski državi!

Kmetijstvo in samostojnost naroda

Pred več kakor 1000 leti smo imeli Slovenci lastno kraljestvo pod kraljem Samom. Kmalu po njegovi smrti je razpadlo to kraljestvo in od takrat naprej nismo bili več samostojni in svobodni. Skoro več kakor 40 rodov smo živeli tlačansko življenje, zato je razumljivo, da si le težko predstavljamo pravice, ki jih ima svobodni narod. Samostojni narod uredi si svoje politične, gospodarske in kulturne razmere na svoji zemlji tako, kakor se njemu zdi najbolje. Te oblasti Slovenci sedaj nimamo, v Jugoslaviji pa jo bomo imeli skupno s Hrvati in Srbi kot troimeni jugoslovanski narod.

Ko postanemo samostojni, si bomo svoje razmere, posebno gospodarske, nekoliko drugače uredili, kakor so danes. V zadnjem času so nastale nove gospodarske ideje, ki jih bomo uresničili, ko enkrat zadobimo neomejeno oblast nad svojim na svojem ozemlju. Svetovna vojska je pokazala potrebo, da se zemlja ponarodi (nacionalizira), to se pravi, da postane zemlja last domačega naroda in ne tujcev. — Znano je, da je pri nas še velik del gozdov last fidejkomisov (posestva graščakov, katera se ne dajo deliti). Ti fidejkomisi so se ustanovili pred stoletji za tuje graščake, ki so prišli v našo deželo gospodariti našemu narodu. Imamo fidejkomise, ki obsegajo do 24.000 hektarjev zemlje. Na tem veleposestvu, če bi bilo dobro obdelano, bi lahko izhajalo 2000 kmetijskih družin z 10.000 osebami. Sedaj je last le posameznih rodbin.

Ako bi spravili v roke naroda slovensko zemljo v tem smislu, kakor sem ravnokar omenil, bi pridobili za našega kmeta na celem Slovenskem okroglo 130.000 hektarjev gozda in vrh tega še pašnike in travnike ter njive. Naši mali in veliki kmeti, ki imajo manj kakor 500 ha, imajo sedaj povprečno 5,18 ha gozda. Ako pa bi razdelili one velike gozdove, ki obsegajo, kakor že zgoraj ugotovljeno, 130.000 ha, bi se povečal povprečen obseg gozda naših malih in srednjih kmetij ravno za 1 ha, to je na 6,18 ha. Ko dobimo Slovenci samoodlobo, bomo imeli pravico skrbeti za našega kmeta, spraviti v last naroda gozde ter na ta način povečati obseg naših posebno malih in srednjih kmetij.

Ko bomo samostojni, si uredimo tudi druge gospodarske razmere tako, kakor nam prija. Cela knjiga bi se lahko spisala o tem, kako si bomo zboljšali svoj gospodarski položaj, posebno kmetijstvo. Naj navedem tukaj samo še en slučaj. Vinoreja je tu pri nas zadnja leta začela hirati. Cene vina sicer niso padle, pač pa se je kmetu vinograd vedno manj izplačal. Vzrokovi je bilo več. Posebno zadnja leta pred vojsko so preplavile tuje pivovarne naše kraje s pivom in so na ta način ne le uničile naše pivovarne, ampak tudi izpodrinile dobro vino našega kmeta. Do zadnje gorske kočne je prišlo tuje pivo. Ceni se, da smo ga uvažali kakih 150.000 hl na leto. Na Slovenskem brez Primorske smo pridelali povprečno vsako leto nekaj čez 700.000 hl vina. Uvoženo pivo je delalo hučo tekmo našemu vinorejcu.

Ne le na naših domačih tleh, ampak tudi drugje je posebno madžarsko vino prizadajalo veliko škodo vinorejcem. Madžari, ki imajo vrhovno oblast v svoji državi, so si uravnali tarife za prevažanje blaga, železniške zveze itd. tako, da so izpodrinili naše vino posebno na Dunaju in v drugih nemških okrajih. Mi, ki nimamo lastne države, niti ne moremo prikrojiti tarifov itd. po svoje, nismo mogli tekmovali z njimi.

Vse to se mahoma izpremeni, ko dobimo svojo državo. Vhod tujemu pivu zabranimo s carino in z drugimi sredstvi in namesto onih 150.000 hektolitrov piva, ki je prišlo do sedaj iz tujine, bomo imeli naše domače vino in pivo. Tudi izvoz vina se bo dvignil,

ker si uredimo železniške tarife, prevozne zveze itd. tako, da bo mogel naš vinorejec tudi v tujini prodajati z dobičkom svoj pridelek.

To sta le dva slučaja, v katerih mora narod, ako ima samostojnost in neodvisnost, podpreti kmetijstvo. Našteli bi lahko še nepregledno vrsto korist, ki jih bo imel naš kmet od Jugoslavije.

Na bojiščih.

Na macedonskem bojišču se v treh smereh nadaljuje prodiranje četverospozumovih armad v notranjost Srbije in v dveh smereh v Bolgarijo. E-na armada prodira od Bitolja v smeri proti severu, in je že zavzela Prlep in Krušvo. Druga glavna armada in sicer središče je pa prodirala med rekama Crno in Vardar v smeri proti severozahodu, je zasedla Stip, Velesovo, Kočano, zelo važno križišče cest in železnice Skoplje. Levo krilo te armade prodira v smeri proti Kačanik—Pristina, središče proti Kumarnovem v smeri proti Vranji—Niš, desno krilo je pa krenilo proti vzhodu na Krivo-Palanko—Džustendil, kjer se že nahaja na bolgarskih tleh. Tretja četverospozumova armada, ki je prodirala severno od Dojranskega jezra, je prekoračila visoko Belašico-Planino, udrila v dolino reke Strumice, zasedla mesti Strumica in Petrič ter je krenila proti glavnemu bolgarskemu mestu Sofiji. Grške divizije, ki so prodirale vzhodno od Soluna, se pa nahajajo na črti Seres—Drama. Ker se bolgarske čete nikjer ne postavijo v bran, prodirajo četverospozumove armade z vso naglico, da zasedejo Srbijo, dosežejo železnico, ki veže Bolgarijo s Turčijo, da tako pretrgajo vse zveze med Bolgarijo in Turčijo. — Na francoskem bojišču se vedno ljuteje nadaljuje ofenziva četverospozumovih armad. Nemci se umikajo na celi črti, kljub tem, da so zavzele nemške armade takozvano Hindenburgovo črto, o kateri zatrjujejo, da je ena sama trdnjava. Nemške čete so se morale umakniti v Belgiji pri mestu Ypern, pri mestu Cambrai (južnovzhodno od Arrasa), med rekama Aisne in Vesle (severozahodno od mesta Soissons) in končno v Argonih, kjer je pritisk ameriških čet vedno večji. — V Palestini se Turki umikajo na celi črti in sicer na levem bregu reke Jordan v smeri proti staroslavnemu Damasku ter med morsko obaljo in Jordanom na črti Beirut—Damask. Ne bo več dolgo, ko bo Palestina popolnoma v angleški oblasti. — Na albanskem bojišču smo se umaknili proti severu. — Na italijanskem bojišču nobenih važnejših dogodkov.

Razne politične vesti.

Slovenska Kmeška Zveza. Dne 26. septembra je imela S. K. Z. odborovo sejo, v kateri se je poročalo o sedanjem političnem položaju in o ustanovitvi pokrajinskega odbora Narodnega Sveta za Stajersko. Vrhila se je zanimiva razprava o današnjih vprašanjih . . .

Narodni Svet. Dne 26. m. m. popoldne se je vršila pod predsedstvom dr. Korošca v Mariboru skupna seja zaupnikov S. K. Z. in J. D. S., v kateri se je ustanovil pokrajinski odsek Narodnega Sveta za Stajersko. Jugoslovanska socialdemokratska stranka se bo povabila, da sodeluje. V soboto, dne 28. sept., je imel stajerski pododbor N. S. svojo prvo sejo. Izvolilo se je predsedstvo ter razpravljalo o vprašanju naše meje. Sklenili so se važni sklepi za našo bodočnost. — Pozivamo naše rodojube in denarne zavode, da prispevajo darove za N. S. Sprejema jih tudi prodajalna Cirilove tiskarne.

Državni zbor je pričel zborovati v torek, dne 1. oktobra. Po otvoritvenem pozdravu predsednika dr. Grosa je imel ministrski predsednik Husarek dolgovnezi govor o notranjem in zunanjem položaju, v katerem pa ni povedal prav nič novega ali le besedico zanimivega. Glede našega juga se je Husarek zavzel toplo za ustanovitev hrvatske države, u kateri bi se priklopila Bosna in Dalmacija. Nas Slovencev ni omenil niti z besedico. Husarek se je vroče zavzemal za ohranitev zvezne zvestobe Nemčiji.

Cehi in sloploh Slovani so Husareku burno ugovarjali. Slišali so se neprestani klici: Proč od Nemčije! Raztrgajmo zvezo z Nemčijo! Cehi so izjavili, da se bodo zopet odločno postavili po robu sedanji vladi, ki je razdvojila Češko in je tako kršila zakon. Posl. Stranaky je v finančnem odseku imenoval Husareka, ki si drzne v sedanjem resnem času z delivijo Češke razburjati češki narod, blazneža, ki so se mu razpočili možgani. Cehi ne bodo dovolili vladi prav nobenih davkov. Iz Husarekovega govora je razvidno, da hoče vlada, naj bi Slovenci ostali sami in naj dobimo neke vrste samoupravo. Take krpucarije Slovenci odločno odklanjamo. Mi zahtevamo celotno Jugoslavijo. Sicer pa nam je prav vse eno, ali nam da sedanja vlada našo popolno samostojnost ali ne. Pride čas, ko bo Jugoslavija ustanovljena in ciser celo v takih mejah, kakor vladi in Nemcem ne bo ljubo. — Po Husarekovem govoru se je seja zaključila. Včeraj in danes se nadaljuje razprava o ministrovem govoru. Razprava bo zanimiva, ker pridejo do besede zastopniki vseh avstrijskih narodov.

Ptujska sirotišnica — ali vzgoja jančarjev! Naši ljudje ne samo v ptujskem, ampak tudi v drugih okrajih so dobivali zadnji čas od ptujskega glavarja Netolička in od mestnega urada pozive, naj darujejo za zgradbo sirotišnice v Ptuj. Glavar Netolička je zagotavljal naše ljudi, da ima ta ustanova

strogo dobroteljni namen. Za glavarjevimi hrbtom pa je pošiljal župan, pek in vodja nemčurjev Ornič zapuena pisma, v katerih pravi, da je pravi namen te sirotišnice vzgajati otroke za nemštvo v boj proti slovanstvu. Torej zavod za janičarje. Našim ljudem odkrito in javno povemo, da noben Slovenec ali nobena Slovenka ne more darovati ne vinarja za to podjetje. Nemci in nemčurji pa naj le pridno darujejo, bomo vsaj v Jugoslaviji, ki kateri bo pripadal tudi Ptuj z Orničom vred, imeli vsaj eno poslopje več. Značilno pa je, kako se dajo politični uradniki speljati od nemčurjev na leđ. Ornič namreč Netolički, kakor smo izvedeli iz verodostojnega vira, ni povedal ne besedice o svojih zaupnih pismih in o nameri, da mora biti nameravana sirotišnica vzgajališče za janičarje. Seveda, Ornič je zvit, kar pa se o naših političnih uradnikih-Nemcih ne more trditi.

Naši poslanci so v državnem zboru vložili celo vrsto interpelacij. Gostinčar radi ustavitve lista „Jugoslovan“, dr. Korošec radi agitacije nekega orožnika proti majniški deklaraciji, Roškar radi postopanja okrajnega žitnega nadzornika Seidlerja v Mariboru in radi zapostavljanja Slovencev pri vojno-žitno-prometnem zavodu, dr. Verstovšek radi uvedbe slovenskih krajevnih imen v zemljiški knjigi, ter radi rekvizicije živine. Jugoslovanski klub ima pripravljenih še celo vrsto predlogov in interpelacij. Posebno živahno se naši poslanci pripravljajo na boj proti vinskemu davku. Pomoč so jim obljubili Poljaki in Čehi.

Slovenska vzajemnost. Jugoslavlani, Čehi in velik del Poljakov so imeli dne 30. septembra v drž. zbornici skupno posvetovanje, na katerem so sklenili, da bodo skupno nastopali in se medsebojno podpirali.

Novi davki. V finančnem odseku drž. zbornice je dne 30. septembra napovedal finančni minister nove davke, da država pokrije primanjkljaj dveh milijard, kot zvišanje davka na žganje, na pivo na sol, zvišanje cele vrste raznih pristojbin, davek na promet, davek na razpečevanje blaga in nagizdni davek, manjši davek na premoženje, kajti na premoženje se bodo večji davki naložili še le po vojni. V imenu Čehov je izjavil posl. Stransky, da si drzne vlada v tako resnih časih izdati naredbo, ki določa delitev Češke na dva dela, kar pomenja udarec s pestjo v obraz Čehom. Izjavil je konečno, da Čehi ne bodo dovolili novih davkov vladi, do katere nimajo nobenega zaupanja.

Nemci se učijo slovenski. Nemci se zadnji čas prav pridno učijo slovenskega jezika, ker vedo, da drugače v Jugoslaviji ne bodo dobili kruha. Celotna urednik lista „Marburger Zeitung“, znani Jahn, da poučevati svojo hčerko na meščanski šoli v slovensčini.

Jugoslovansko deklaracijo je pri Spodnji Sv. Kungoti pri Mariboru podpisalo 143 oseb. Navdušenje za našo svobodo je v tej obmejni župniji veliko. Slava zavednim Slovincem in Slovenkam!

Grof Hertling in pl. Hintze odstopila. Dne 30. septembra sta odstopila nemški državni kancelar grof Hertling, kakor tudi nemški državni tajnik za zunanje zadeve, pl. Hintze. Že delj časa se je govorilo o velikih spremembah nemških vodilnih državnikov. Nemško ljudstvo je začelo z zadnjem času odločno zahtevati več političnih svobodščin, kot razširjeno volilno pravico ter pravico, da sme tudi kak od ljudstva izvoljen poslanec, ki ni državnik, postati minister. Nadalje zahteva, da se preosnovi nemško ministrstvo tako, da bodo v njem zastopane vse stranke in ne samo stranke, ki so vladne in ki tvorijo večino zbornice. Ker so torej v Nemčiji na vidiku velike politične preosnove, je smatral grof Hertling, da vsled svoje starosti ni kos tako veliki nalogi in je raje podal ostavko. Glede odstopa Hintzeja se pa govori, da je prišel glede svoje zunanje politike v nesoglasje z nemškim vrhovnim armadnim poveljstvom.

Tedenske novice

Orli! V nedeljo, dne 13. oktobra, vsi v Trbovlje k blagoslovljenju zastave tamošnjega Orla! Po dolgih letih vojne je to prva orlovska prireditel. Vsak odsek naj pošlje vsaj enega zastopnika, da bomo videli, koliko Orlov še živi. Pri popoldanski veselici nastopijo Trboveljčani z »moreško«. Naznanite tudi svoj prihod, da vam priskrbimo glade hrane. Na avdijen! Na zdar!

† Lovro Šah. Na Teharjih je v noči od 30. septembra na 1. oktobra v Gospodu zaspal tamošnji nadučitelj g. Lovro Šah. Rajni je bil izboren šolnik, dober narodnjak in zvest katoličan. Pridno je dopisoval tudi v naše liste. Pogreb se je vršil dne 2. t. m. Svetila vrlemu možu večna luč!

Zlata poroka. Zlato poroko obhajata g. Karel Sark, c. kr. uradnik v Pekoju, in gospa Roz. Sark dne 4. oktobra 12:3 v mariborski stolni cerkvi. Čestitamo!

Ne prodajajte slovenske posesti tujcem. Če ima kdo na prodaj kako posestvo, bodisi veliko ali malo, lišo, gozd za sekati ali kako premičnino, naj ne ponuja tujcem. Pišite raje uredništvu „Slovenskega Gospodarja“, katere vam bo preskabelo domačega

kupca. Naši inserenti dan na dan povprašujejo, če je kaj na prodaj.

Jugoslavija Jugoslovanom. Knjižica, ki se je tako priljubila našemu ljudstvu, se zopet dobi v Cirilovi tiskarni v Mariboru. Cena s poštnino vred 50 vin. Slovenci, sežite pridno po njej!

Marija, žalostna Mati. Premišljevanja in molitve. Spisal dr. Josip Hohnjec, profesor bogoslovja v Mariboru. Mirno lahko trdimo, da tako popolnega, izvirnega molitvenika še Slovenci do zdaj nimamo, kakor je ta. Pisatelj, neumorni organizator slovenskega ljudstva, se je v resnici potrudil podati svoemu ljudstvu nekaj dobrega. Knjiga vsebuje v prvem delu osem obširnih premišljevanj o Žalostni Materi božji. Tu je nakupičenih nebroj zlatih pobožnosti v čast Žalostni Materi in v čast trpljenju Jezusovem, štiri sv. maše in zbirka splošnih molitev in pobožnosti. Ob koncu je g. pisatelj še dodal razne molitve v boleznih, za bolnike, za umirajoče in za rajne. Novo knjigo prav toplo priporočamo. Cena s poštnino vred K 6.50. Naroča se v Cirilovi tiskarni v Mariboru.

Zjutraj še zdrav, a zvečer so mrtvega peljali domov. Iz Spodnjega Gasteraja v Slov. goricah nam pišejo: Dne 23. sept. se je smrtno ponosrečil ob okrajni cesti pri Sv. Marjeti ob Pesnici tukajšnji posestnik Martin Berič. Nekemu vozniku so se zadaž konji splašili ter z vso silo trčili ob Beričev voz. Berič je bil tako poškodovan, da je čez 20 minut izdahnil svojo dušo, zjutraj je zdrav odšel od svoje družine, zvečer pa so mrtvega pripeljali domov. Izreka mo srčno sožalje njegovi rodovini. Rajni je bil vzgleden katoličan in zaveden Jugoslovan. Njegove poslednje besede so bile želja, da bi sprejel sv. zakramente in zadnji pozdrav na svoje drage. Naj v miru počiva!

Prvi sneg. Včeraj, dne 2. okt. smo opazili vrh Pohorja, Kozjaka in Boča prvi sneg.

Kolera v Nemčiji. V nekaterih mestih v Nemčiji se je pojavila prava kolera, kakor razsaja v Aziji. V Berlinu je v zadnjih dneh zbolelo sedem oseb na kolero, od katerih jih je do sedaj že šest umrlo.

Sladkor za sladkanje vinskega mošta. Ker bo letošnji vinski mošt vseboval malo sladkorja, ga bo treba zboljševati s pridevanjem sladkorja. Navpravite takoj prošnje. In sicer tako: Okrajno glavarstvo se prosi za dovoljenje za sladkanje mošta. Povedati se mora, koliko hektolitrov mošta bi rad prošnjik zboljšal s pridevanjem sladkorja. Prošnja za nakazilo sladkorja pa se naslovi na c. kr. kletarskega nadzornika g. Rih. Petrovana v Mariboru (c. kr. okrajno glavarstvo). V prošnji navedite, da ste že vložili prošnjo na okrajno glavarstvo za dovoljenje slankanja mošta. V prošnji poudarjajte: Pridelal bom približno 30 hektolitrov vinskega mošta. Za sladkanje bom rabil 150 kg sladkorja. Prosim, da se mi ta množina sladkorja takoj nakáže, ker se je že začela trgati. Vinograd leži v . . . , klet imam v . . . , stanujem pa v . . . — Oddajte prošnje takoj ekspresno na pošto, ker je že zadnji čas za vlaganje takih prošenj. Za sladkor lahko prosijo tudi gostilničarji in sploh vsi, ki si nakupijo vinski mošt.

Kričeč slučaj. Iz St. Ilje se nam piše: Veterinarski nadzornik Fišer, ki ima prvo besedo pri oddaji živine, je dal odvzeti kmetu Stani-ju v Ceršaku zadnja dva vola. Mož ima sedaj samo eno kravo na Lribovitem posestvu, ki meri okoli 15 oralov. Fišer mu niti toliko odloga ni hotel dovoliti za oddajo volov, da bi bil spraval poljske pridelke pod streho in da bi si vsejal ozimino. Privandranči Švab pa sme imeti kar po dva para vprežne živine. Tako ima n. pr. privandranec Waldemajer v Cirknici 8 glav živine na posestvu, ki je komaj tako veliko kot posestvo g. Stani-ja. Vitenberžan Scholl v St. Ilju še ima 2 para volov in 3 krave ter bika, s katerimi bi lahko vozil, privandranec Gutstein ima na posestvu, ki ni večje kot Stanijevo, 2 konja, 2 vola, 2 kravi in še več mlajše živine. Domačin sme imeti samo 1 kravo na kmetškem posestvu, a privandranči s severa pa kar po dva para vprežne živine! To so kričeči slučaji, kako postopajo tuji-uradniki z našim ljudstvom! In če gre domačin samo prosit, naj bi mu pustil vole, da bi spraval pridelke pod streho in obsejal polje, najde gluha ušesa, ali pa se ga z osornostjo in neuljudnostjo — da ne rabimo hujšega izraza, — odslovi. O tem se bo govorilo še na drugem mestu.

Radi zaplembe žita v Rengovem mlinu na Bregu pri Ptujju se naj oglašijo prizadeti iz mariborskega okraja pri žitnem nadzorniku Seidlerju na mariborskem okrajnem glavarstvu. Dalo se bo najbrž dobiti žito nazaj.

Preskrbite se za zimo! Soditi po sedajnem položaju bo prihodnja zima in spomlad zelo huda. Primanjkovalo bo živil. Svetujemo našim ljudem: Preskrbite se sedaj! Nakupite si, kar se da, seveda tako kakor znate in veste in po načinu, ki je dovoljen. Shranite pa dobro, da vam živil tatje ne ukradejo! Sušite sadje, kolikor morete.

Dopisi.

Maribor. V petek, dne 27. septembra je umrl po dolgotrajnem bolehanju, spreviden s sv. zakramenti za umirajoče, časnikar Ivan Skvarča, star 32 let. Umrli je bil stalni dopisnik „Slov. Naroda“ in drugih listov. Sodeloval je večkrat tudi pri naših listih. Naj mu bo slovenska mariborska zemlja lahka. Ostalim naše sožalje. Pogreb se je vršil ob

obilni udeležbi mariborskih Slovencev v nedeljo, dne 29. sept. na Pobrežje. — Dne 1. oktobra pa sta umrla soseda naše tiskarne gostilničarka g. Friedau in trgovec g. Jurij Heumayer. Naj v miru počivata!

Pobrežje pri Mariboru. Zakonska Ivan (star 83 let) in Marija Kokol (stara 74 let) obhajata meseca oktobra t. l. svojo zlato poroko. Poročena sta bila leta 1868 in vedno prebivala v tej občini. Prošijo se dobrosrčni ljudje, da bi tema zakonskima naklonili kako malenkost v denarju ali blagu, da bi bila v stanu, obhajati v skromni meri, vsaj pa pri kosčeku kruha svojo zlato poroko. Milodari se naj blagovolijo poslati na naslov: Kokol, Pobrežje pri Mariboru, cesta na Zrkovce št. 3. V naprej: Bog plati!

Št. Ilj v Slov. gor. V Selnici je umrla žena železničarja Vicani. Mož je ležal tako hudo bolan, da niti ni vedel, da so ženo pokopali. Rajna, ki je bila pridna žena, zapušča več malih otrok. N. p. v m!

Ljutomer. Ciril Metodova ženska in moška podružnica v Ljutomeru priredita v nedeljo, dne 6. oktobra t. l. v gostilniških prostorih g. Seršena v Ljutomeru vinsko trgatve s prijaznim sodelovanjem pevskega društva z zelo zanimivim sporedom. Začetek ob 1/2 4 uri popoldan. Slavno občinstvo se opozarja na to prireditev in vabi na mnogoštevilno udeležbo. — Odbor.

Sv. Peter pod Sv. gorami. V nedeljo, dne 13. septembra, se je vršila na Sv. gorah sklepna romarska pobožnost, ki je ob velikanski množici ljudstva od blizu in daleč trajala od 5. do 15. septembra. — Pred zadnjim sv. opravilom se je slovesno blagoslovila zastava šentpeterske dekliške Marijine družbe, krasno delo šolskih sester v Mariboru. Botra zastava je bila predsednica Marijine družbe gđc. učiteljica Roza Zolgar. Svečanostni govor je imel preč. g. prof. dr. Hohnjec, iskren prijatelj in vnet organizator naše mladine. V prelepih besedah je govoril o pomenu Marijinega češčenja sploh, zlasti pa za mladino. Navduševal jo je, naj se pridno zbira pod Marijino zastavo, ker le pod to lahko ohrani najdražji zaklad, nedolžnost srca. Preč. g. doktorju v imenu cele Marijine družbe najiskrenejša zahvala. Poleg domačih družbenic so se v prav velikem številu udeležile slovesnosti mladenke iz sosednih župnij, da, še celo iz zelo oddaljenih krajev. Pred tronom Marijine so vnovič ponavljale in obljubljale zvestobo nebeški Kraljici. Marija svetogorska jim naj bo vodnica po nevarnem potu tega življenja. Tako se je slovesno sklenila romarska pobožnost na Svetih gorah. Romarji so vsak dan pridno prihajali, pristopali k sv. zakramentom, zajemali novih moči in tolažbe v strašnem trpljenju svetovne vojne. Trdititi smemo, da je dne 8. septembra, na rojstni dan Matere božje, obiskalo Svete gore okrog 10.000 ljudi in na sklep, 15. septembra, skoro ravno toliko. To je jasan dokaz letos, kakor tudi druga leta, da so Svete gore nad Sv. Petrom največja božja pot na Spodnjem Stajerskem, dokaz, kako goreče časti slovensko-hrvatsko ljudstvo Marijo, kako veliko zaupanje ima do nebeške Kraljice. Mati božja svetogorska, usliši prošnje pobožnih romarijev, izprosi nam od svojega božjega Sina, kneza miru, toliko zaželjeni mir!

Lesično pri Pilštanju. Nemila smrt je izbrala iz naše srede uglednega moža, da naj stopi pred prestol Večnega. Bil je to Mihael Maček, posestnik in ob občinski odbornik. Rajni je bil jetičen in dalj časa je bil privezan na posteljo. Posebno je ubožec trpel zadnje tedne velike bolečine, dokler ga ni naposled rešila smrt. Jako bomo pogrešali delavnega rajnika, ki se je mnogo trudil za dobrobit občine. Bil je tudi zaveden mož in politik. V njegovi hiši so se čitali katoliški časopisi. Njegova najsrčnejša želja je pa bila, zadihati v svobodni Jugoslaviji. „potem pa rad umrjem“, je večkrat rekel. Kako priljubljen je bil umrli, pričra pač njegov pogreb, katerega se je udeležilo precejšnje število občinstva. Prizadeti družini izražamo soobčani globoko sožalje, pokojniku pa naj sveti večna luč in naj počiva v miru, katerega si je zaslužil!

Škale pri Velenju. Dekliška zveza priredi v nedeljo, dne 6. oktobra po večernicah v gospodarskih poslopih g. Terezije Naraks igro: »Kukavica modra ptica«, kateri bo sledila šaljiva dražba. Čisti dobiček je namenjen bodočemu društvenemu domu. K obilni udeležbi ste vabljeni domačini in sosedeje.

Prebold. Slovensko katoliško izobraževalno društvo v St. Pavlu pri Preboldu vabi na gledališko predstavo, ki jo priredi v nedeljo, dne 6. oktobra t. l. popoldne po večernicah, v Društvenem domu. Vsopred: 1. Ljudmila, žaloigra v petih dejanjih. 5. Zakleta soba v gostilni „pri zlati goski“, veseloigra. 3. V ječi. burka. Vstopnina: sedeži 2, 3 in 4 K, stojišče 1 K. Slovenci in Slovenke, pridite v obilnem številu!

Dramlje. Nedeljo sv. Ursule obhajamo letos že pred godom, dne 20. in ne dne 27. oktobra.

Konjice. Dne 24. sept. je umrla nagle smrti gospa Josipina Kaloud, učiteljica na trški šoli. Pripeljali so jo v njen rojstni kraj, v Šmarje pri Jelšah. N. v m. p.! — Cel naš okraj je okužen. Skoraj celo zimo je razsajal legar, sedaj pa se širi griža, ki je zahtevala že veliko žrtev. Kuge, lakote in vojske reši nas, o Gospod!

Posamezne številke „Slovenskega Gospodarja“ in „Straže“ stanejo od 1. oktobra naprej v razprodaji 20 v, brez ozira na to, ali imajo 4 ali 8 strani!

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Orova vas - Polzela: Žal. nimamo prostora za objavo tako zastarelih spominov. Saj vidite, da ima uredništvo na razpolago samo 3 strani. -- Martin: Hvala! Dober članek, kakor nalašč "pohvalnica" za Claryja. Prosim stalnega dopisovanja. Jugoslovanski pozdrav! -- Skale: Poročate g. poslancu dr. Verstovšku o napakah pri predpisovanju oddaje žita. Obenem pa se lahko pritožite tudi na okrajno glavarstvo. -- F. K. St. Vid: O prebiranjih letnika 1900, oziroma 1899, še ni nič dolečno znanega.

Loterijske številke.

Gradec, 25. septembra 1918 17 24 13 82 15
Linc, 28. septembra 1918 81 65 29 47 64

Mala naznanila.

Ena beseda stane 10 vinarjev.

Kupi se:

Malo posestvo se želi kupiti. Naslov posev. Mohojnik Anton, Jelovec-Kamnica, p. Maribor. 1814

Kupim posestvo 20-30 oralov zemlje in 5-10 oralov gozda blizu železnice v ravnini. Ponudbe z natančnim popisom velikosti in cene. Alojzij Škerbec, Zeltweg, Gornji Stajer. 1817

Kupim mošta 300-10.000 l, kdor ima za prodati. Ponudbe in ceno na Alojzij Škerbec, Zeltweg, Gor. Stajer. 1817

V okolici Maribora želim kupiti malo posestvo z nekaj oralov živin in travnikov. Ponudbe na Josip Šerec, Maribor, Tegetthofstr. 57. 1244

Strd ali med kako tudi druge zaplembi nepodvržene deželne in gozdne pridelke kupuje po najvišjih cenah. Andrej Suppanz, Poličane. 1286

Slivovko, tropinovec, vinsko žganje, vinski kamen, strd čebelni vosk, kupi vsako množino in plača najboljše. Jos. Šerec, trgovec, Maribor, Tegetthofova c. 57. 1243

Proda se:

Kostanjev les za soho in drugo rabo, blizu mesta, že posekan. Vpraša se: Bibička ulica 9, Maribor. 1294

Svinje se prodajo za naprej rediti ozir. se zamenjajo za les. Josef-gasse 28, Maribor. 1295

Dvoje moških čevljev št. 45, moška suknja, obleka s svrtnikom za 2 in pol letnega otroka se prodaja ali zamenja za živila. Vpraša se: Nadvojvoda Evgena cesta 5, II. nadst. vrata 9, Maribor. 1288

Dobro ohranjen šivalni stroj se pocieni odda za denar ali živila. Papirna trgovina, Stelna ulica 5, Maribor. 1298

Prodajam stojalo za obleko, pisalna miza, saboji in različne steklenice. Od 9. ure dopoldna naprej. Tapeinerjev trg 5/l. levo, Maribor. 1805

Dva mala mlinska kamena prodaja Supančič Franc, trg Lemberg p. Podplat. Staj. Kupi pa vsake vrste stare konjske uprege. 1290

Dve svinji se prodajata. Grenz-gasse 14, Pobrežje pri Mariboru. 1288

Lepo posestvo na prodaj, 8 oralov, njive, gozd, travnik, vse na ravnini. Hiša vsa zidana in z opeko krita. Več se izve pri št. 70, Wagendorf pri Straša. 1289

2 para delavskih konj za kmete ali voznike (mešetarji izključeni) pocieni prodaja G. Černiček, Maribor, Luterjeva ul. 5, pritičje, levo. Ob nedeljah. 1291

Na Sped. Štajerskem je na prodaj pametni eno uro od kolodvora brez konkurence, največji stroji. Proda se zavoljo belesni gospodarja. Lahki plačilni pogoji. Drugo se izve pri: J. Novak, Svecina, Gor. Sv. Kungota. 1816

1 a Portland cement se dabi pri J. F. Peyer, Maribor, Hilarinustr. 1881

Prima belo apno

se dobi pri O. Pikel, Volksgartenstrasse 27, Maribor. Priporoča, da se preskrbi vsak z apnom že za prihodnje leto. 1830

Proda se 10 sodov od 600-700 l, 10 polovajakov, več po 150 l in 10 manjših sodov. Hvalec Oto, Grajski trg I, Maribor. 182

Prldno dekle za hišna opralila sprejme Avg. Schrok, trgovec, Viktringhofg. 13, Maribor. 1808

Prodajalca in prodajalko za trgovino mešanega blaga sprejme takoj J. Berliag, trgovec v Rogatcu. 1832

Slovensko dekle z dežele se takoj sprejme k mali družini. Maribor, Viktringhofova ul. 25. 1812

Mlinarja sprejemem v stalno delo in celo oskrbo. Plača po dogovoru. Invalidi ni izključen. Marija Fras, posestnica mlina v Bistrici nad Mariborom. 1815

Kot učencem želi vstopiti v trgovino močan fant. Naslov Škerbec Al., Zeltweg, Gor. Stajer. 1818

Trgovski učencem, priden, iz boljše hiše, ki se je že dolgo učil, želi priti zopet v kakšno trgovino. Naslov pove: Bernard Miklavc, Ribnica, Staj. 1831

Cerkovnik za stolno cerkev v Mariboru se takoj sprejme. Pogoji se izvejo pri župnijskem uradu, Stolni trg 20. 1824

Spreten viničar z več del. možmi se sprejme pri F. C. Schwab, Ptuj. 1826

Družina z eno možko osebo, ki bi opravljali mežnarstvo se sprejme; dobi stanovanje in nekaj njive, delo se pa posebej plača. Naslov v upravi lista pod „Družina št. 1985.“

Sprejmejo se takoj 2 spretni dekli na neki graščini pri Celju. Plača po dogovoru. Ponudbe na upravo lista pod „Dekla št. 1286.“

Sprejme se klapec tudi invalid in deček za pašo. Meljski Vrh št. 89 pri Mariboru. 1282

Kleparska učenca se takoj sprejmeta. Preskrba v hiši. Ussar, Maribor, Šilerjeva ul. 17. 1281

Viničar s 3-4 del. možmi za posestvo s malim vinogradom se takoj sprejme. Vpraša se v usnjarski tovarni, Antona Badlov naslednik, Maribor. 1287

Zanesljivega viničarja s 3 do 4 del. možmi sprejme za dobro plačo. Vincenc Kuhar, trgovina z železino, Tegetthofova ulica 1, Maribor. 1178

Naznanilo:

Med. dr. Frank

ordinira od 9.-10., 2.-4. ure. 1325

Tapecirani vložek za posteljo se zamenja za živila. Klara Fila, Schaffnerg. 8 I, Maribor. 1811

Sukno in srajce zamenjam za mast in moko. Vpraša se pri slugi realke, Maribor, Schillerjeva ulica 2. 1809

Zamenjam 20 oralov mojega posestva za polovico manjše posestvo ali pa dam za obdelovati za polovico pridelkov. Naslov se izve v upravi lista pod št. 1820

Troje novih flanelastih moških spod hlač se zomenja za živila. Ferdinandova ul. 9/III., levo, Maribor. 1829

50 K tistemu, ki preskrbi stanovanje, 2 sobi, kuhinjo do 15. okt. ali 1. nov. Avg. Schrok, trgovec, Maribor, Viktringhofg. 13. 1307

Nova lovaka puška-dvocevka se da za živila. Fl. Kučanda, Sv. Jurij ob juž. žel. 1838

Lep suknjeni svrtnik se zamenja za živila. Anker, Šilerjeva ul. 28, Maribor. 1803

Priznani zagorski apno samo na vagono, razpečava tvrdka F. Weiberger-ja naal, apnenice, Zagorje ob Savi. 1297

Kosa, suknja od artilerista (enolet. prostovoljec), 1 cilindri-klobuk se zamenja za živila. Nastančeneje pri Barbari Purgaj, Tapeinerjev trg 5, Maribor. 1801

Naznanilo.

Adolf Hellauer (Čeh) naznanja, da je kupil Leski mlin vrh Strasserja v Gornji Polskavi in se priporoča občinstvu, in si bo prizadeval popolnoma zadovoljiti občinstvo. 1827

Nova kad za selje, 800 l se zamenja za živila. Retenbacher-gasse 4, Maribor. Nova kolonija. 1259

Lepa moška zimska suknja se zamenja za živila. Novosela, Sargasse 7, Maribor. 1273

Lovska puška, 2 cevi, z nabojem od spredaj, današnji cevi z luberholom se odda za živila. Gyra Ivan, Tegetthofova cesta 43-45, Maribor. 1260

Cevlji vseh vrst se napravijo tistim, ki oskrbijo krompir. Cevljar v Schmiederer jevi ul. 8, na dvorišču, Maribor. 1284

Obleke za šolo. Obleke, svrtniki in zimske suknje se dobijo za gospode, dečke in otroke proti rabilnim listom (Bezugscheine), tudi platen je jopice za ženske pri tvrdki Ignacij Božič, krojač za gospode in dame. Maribor, Tegethofovo cesto 34. Ceniki se za čas vojske ne pošiljajo. 1281

Kdor želi posestvo ali hišo kupiti oziroma prodati, naj piše takoj z natančnim popisom pod imenom „Vojni čas št. 1288“ na upravo Šl. Gosp. 1281

Nagrobne spomenike priporoča kaznosod. Koban Franc, Rače. 667

Barva za obleke

Obleka pobarvana, izgleda Nova tedaj, če se le z najstanovitnejšo pristno in najboljšo barvo pobarva. Vsa si sam brez truda in muke lahko pobarva v poljubni barvi obleko in kaj drugega, naj si bo iz kakšnegakoli blaga. -- Najmanjša pošiljatev je je 10 zavitkov K 10-20 s pošiljano in navodilom. Trgovci 100 zavoj. K 40-100, pri 1000, K 35-100 zavojkov. -- Commission „Mehlata“, Gradec, Steyergasse 60/II. 800

Grofa Pahta poprej Löwentalov mlin v Gornji Sv. Kungoti obvešča svoje odjemalce, da je v tem mlinu od dne 30. septembra nadalje za nedoločeni čas ustavljeno mletje zrnja. Feliks Skribe, oskrbnik. 1248

Konjak.

Za oslabele vsled starosti, za slabosti v želodcu in proti izgubi telesne moči je vinski konjak prava poživljaja. Pošilja 2 politerški steklenici franko s zabojkom vred za 60 K. -- Benedikt Hertl, graščak na graščini Golič pri Konjicah, Štajersko. 989

Proti mišim in podganam izborno sredstvo prof. Saeffler in dr. Danyszca izvira iz kulture bacil „Terror mit Witterung.“ Zelo učinkovito sredstvo za pokončevanje. Cena nastrojena 1000 g, proti mišim 14 K, proti podganam 17 K 20 v. po povzetju od Dunaja. Dobavitelja c. in kr. vojnega ministrstva, c. kr. nižjeavstrijske namestnje, deželnih kulturnih svetov itd. Ravateljstvo Terror za ved. Dunaj I. Weidertorgasse 17, telefon 15542. (Mosso.)

Posestniki! Vsakovrstna piščeta in odraslo perutnino, kance in svinje ozdravite griže (tudi krvava) in vsaktere drsljivosti ter difterije celo gotovo edino le s PALMA. To, mnogo preskušeno, z najboljšimi spričevali in leta 1910 z veliko srebrno svetinjo odklikovano sredstvo z navodilom dobite takoj zavarovano poštino prosto, če v naprej pošljete 5 K, ali večkratoliko. -- Ker snovi za PALMA dobiti ni, jaz pa tega izdelka le malo imam, svetujem, da naročite takoj. -- I. E. Weixl, Maribor, Gosposka ulica 38., (trgovina s papirjem.) 406

Imam iz kamnoloma Donačke gore vsakovrstne mlinske kamne za prodaj. Tudi žrnjije za domačo rabo. Jožef Planina Rogatec, Štajersko. 667

Kapljice za svinje.

Cena 1 steklenice 1.80 K. O dobrem učinkovanju teh kapljic imam mnogo priznanih in pohvalnih pisem. Fr. Prull, mestna lekarna „pri c. kr. orlu“, Maribor, Glavni trg 15, blizu rotovža. 1297

Zahvale.

Nisem verjel, da bi te kapljice kaj pomagale. Sedaj so sem se prepričal, da res pomagajo, vam izrekam lepo hvalo ter priporočam to zdravilo vsem svinjerejem. Prosim, pošljite mi spet svinjskih kapljic za rdečico in sicer hitro kakor morete 6 steklenic. S pozdravom Ivan Škorjanc. Srednja vas, dne 6. avg. 1918. -- Kebelj, 30. avg. 1918. Prosim pošljite 15 steklenic Vaših priznanih dobrih kapljic za svinje, in sicer po poštnem povzetju, ker so dobre, kar sem že sam poskusil. Naslov: Henrik Bregant, nadu telj Kebelj, p. Oplotnica. 968

Vino in sadni mošt, motno, pokvarjeno, zavrate kakor tudi diši po plesnobi se popravi. Prosi se vso reševati na naslov: Peter Škerbec pri deželnem odobru, Gorica. Primorako. 69

Zahtevajte

zastonj in poštine prosto moj cenik s podobami ur, zlatince, srebrnine, godbenih instrumentov itd. Ivan Konrad, ces. in kr. dvorni dobavitelj, Most št. 1254, (Brux) (Češko).

Niklaste ali jeklene anker-ure K 26.-, 28.-, 30.-, iz bele kovine (Gloria-srebro), Goldin ali jeklene Remont. ure z dvojnimi pokrovom K 35.-, 40.-, 50.-, 60.-. Violine K 22.-, 24.-, 26.-, vlačne harmonike K 28.-, 38.- in višje. Za ure triletno jamstvo. Pošilja se po povzetju. Zamenjava dovoljena, ali denar nasa. (4 Duk.)

ZAHVALA.

Vsem, ki so našo dobro blago mater

Terezo Duš roj. Kuhar,

vžitkarica v Gabrčnem vrhu

dne 22. sept. spremljali v tako častnem številu k večjemu počitku, izrekam prisrčno hvalo. Posebno se zahvalim v. duhovščini posebno domačemu g. župniku za vodstvo pogreba. Zahvalim se tudi vsem sorodnikom, ki so nam v teh žalostnih časih stali na strani in nas tolažili ter bili v pomoč. Zahvaljujem se tudi tistim, ki so nam bolno obiskali ter jo tolažili. Vsem stotera hvala! Priporočam našo ljubo mater v spomin ter molitev.

Gabrački vrh, 28. sept. 1918. 1299 Obitalj Duš.

Cunje

vseh vrst, jata, odpadki novega sukna, krojaški odrezki, raztrgane nogavice, raztrgane moške in ženske obleke, stare posteljne odeje, koce, kosti, konjske rape, sviljske ščetice, kupuje po najvišjih cenah M. Thorinek & Co. Celje. Trgovci in nakupovalci od hiše do hiše dobije boljše cene. 811

Naročajte in razširjajte

Slov. Gospodarja

V boljše življenje se je preselila naša ljubljena, skrbna, dobra, zlata mamica

NEŽA LAMUT,

posestnica na Gračiču

v sredo, dne 25. sept. ob 10. uri dopoldne v starosti 63 let. Voljno je trpela, bogu vda do je preminula. Združena je s svojim dragim sinom Mihecom, padlim junakom v sedmi soški bitki, katerega je tako težko prebolela.

Pokopana je bila v petek dopoldne na Zreškem pokopališču. Priporočamo je v blag spomin in molitev!

„Prezgodaj mati vsakemu umrje, čeravno ste dožije let. . .“

Vsem onim, ki so spremili našo nezaljeno pekojnico na zadnji poti in ji izkazali na ta ali oni način zadnjo čast: stotera hvala! Posebna hvala vlč. duh. svet. G. Matiju Karba in pred. gg. kaplanoma A. Rlevniku in J. Cvečku za vse tolažilne obiske. Bog plača!

Zreče, dne 28. sept. 1918.

1306 Žalujoči ostali.

UNIVERZALNI MLIN za REZANJE MESA

(zak. zavarovano)

sposoba za izborno rezanje vseh vrst mesa, sočivja, žilja itd. Cena komadu K 60.-. Univerzalni mlin za mak izbere za zdrobljenje maks. dišav, orahov, sladkorja itd. Cena komadu K 24.-. Mlin za zdrobljenje kosti 320. K. Preše za krompir in sadje. K 20.-. Pošilja se z Dunaja. Če se pošlje znesek naprej. Glavno zastopstvo

MAX BÖHNEL,

Wien, IV. Margaretenstr. 27/Abt. P. 12.

Ceniki zastonj. 130

1306